ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 1.3.2024
COM(2024) 105 final

2024/0058 (NLE)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ευρατόμ στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Η παρούσα πρόταση αφορά την έγκριση από το Συμβούλιο της απόφασης της Επιτροπής για τον καθορισμό της θέσης που πρέπει να ληφθεί από τα κράτη μέλη όσον αφορά θέματα που εμπίπτουν στη Συνθήκη Ευρατόμ στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας σε σχέση με την προβλεπόμενη έγκριση των προτεινόμενων τροποποιήσεων της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και την έγκριση i) των προτεινόμενων τροποποιήσεων και αλλαγών των παραρτημάτων της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας, ii) των προτεινόμενων αλλαγών σε ερμηνευτικές δηλώσεις, δηλώσεις και αποφάσεις και iii) της απόφασης σχετικά με την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή των τροποποιήσεων της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και των αλλαγών/τροποποιήσεων των παραρτημάτων της. Η έγκριση των τροποποιήσεων της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και οι πρόσθετες εγκρίσεις πρόκειται να ψηφιστούν ταυτόχρονα από τη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας.

Η συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας

Η συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας (ΣΧΕ) είναι πολυμερής εμπορική και επενδυτική συμφωνία που εφαρμόζεται στον τομέα της ενέργειας, η οποία υπογράφηκε το 1994 και άρχισε να ισχύει το 1998. Η ΣΧΕ περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με την προστασία των επενδύσεων, το εμπόριο και τη διαμετακόμιση ενεργειακών υλών και προϊόντων, καθώς και τους μηχανισμούς επίλυσης διαφορών. Η ΣΧΕ θεσπίζει επίσης ένα πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι συμβαλλόμενο μέρος της ΣΧΕ[1], μαζί με την Ευρατόμ και την πλειονότητα των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς και την Ελβετία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιαπωνία, την Τουρκία και τις περισσότερες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και της πρώην ΕΣΣΔ, με εξαίρεση τη Ρωσία[2] και τη Λευκορωσία[3]. Στις 7 Ιουλίου 2023, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την αποχώρηση της Ευρατόμ από τη ΣΧΕ. Η εν λόγω πρόταση εξετάζεται επί του παρόντος από το Συμβούλιο.

Η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας

Η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας είναι το όργανο διοίκησης και λήψης αποφάσεων για τον Χάρτη Ενέργειας και συστάθηκε από τη ΣΧΕ. Όλα τα κράτη ή οι οργανισμοί περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης (όπως η ΕΕ και η Ευρατόμ) που έχουν υπογράψει ή προσχωρήσει στη ΣΧΕ είναι μέλη της διάσκεψης, η οποία συνέρχεται σε τακτική βάση για να συζητήσει θέματα που αφορούν την ενεργειακή συνεργασία μεταξύ των υπογραφόντων τη ΣΧΕ, να επανεξετάσει την εφαρμογή των διατάξεων της ΣΧΕ και του πρωτοκόλλου για την ενεργειακή απόδοση και τα σχετικά περιβαλλοντικά ζητήματα, και να εξετάσει πιθανά νέα μέσα και κοινές δραστηριότητες στο πλαίσιο του Χάρτη Ενέργειας. Ειδικότερα, η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας εγκρίνει κείμενα τροποποιήσεων της ΣΧΕ καθώς και τροποποιήσεις και τεχνικές αλλαγές των παραρτημάτων της. Κατά την ψηφοφορία σχετικά με προτεινόμενες τροποποιήσεις του κειμένου της ΣΧΕ, η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας λαμβάνει απόφαση

---

[1] Απόφαση 98/181/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 1997, σχετικά με τη σύναψη, από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, της συνθήκης για το Χάρτη Ενέργειας και του πρωτοκόλλου του Χάρτη Ενέργειας για την ενεργειακή απόδοση και τα σχετικά περιβαλλοντικά ζητήματα (ΕΕ L 69 της 9.3.1998, σ. 1).

[2] Κατά την έκτακτη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας της 24ης Ιουνίου 2022 αποσύρθηκε το καθεστώς παρατηρητή της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

[3] Κατά την έκτακτη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας της 24ης Ιουνίου 2022 αποσύρθηκε το καθεστώς παρατηρητή της Λευκορωσίας και ανεστάλη η προσωρινή εφαρμογή της ΣΧΕ από τη Λευκορωσία.

για την έγκριση των τροποποιήσεων με ομοφωνία των συμβαλλόμενων μερών που είναι παρόντα και ψηφίζουν. Η ΕΕ και η Ευρατόμ διαθέτουν αριθμό ψήφων ίσο με τον αριθμό των κρατών μελών τους τα οποία είναι συμβαλλόμενα μέρη της ΣΧΕ, υπό την προϋπόθεση ότι η ΕΕ και η Ευρατόμ δεν ασκούν το δικαίωμα ψήφου τους εάν τα κράτη μέλη τους ασκούν τα δικά τους δικαιώματα, και αντιστρόφως.

Αποφάσεις που πρόκειται να ληφθούν στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας

Μετά την 33η συνεδρίαση της διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας στις 22 Νοεμβρίου 2022, αναμένεται ότι η διάσκεψη θα υποβάλει εκ νέου κατά τη διάρκεια του 2024 την πρόταση προς τα συμβαλλόμενα μέρη για τη λήψη τεσσάρων αποφάσεων σχετικά με τον εκσυγχρονισμό της ΣΧΕ. Οι αποφάσεις αυτές θα ληφθούν ταυτόχρονα και αφορούν:

– την έγκριση των προτεινόμενων τροποποιήσεων του κειμένου της ΣΧΕ,

– την έγκριση των προτεινόμενων τροποποιήσεων και αλλαγών των παραρτημάτων της ΣΧΕ,

– την έγκριση των προτεινόμενων αλλαγών σε ερμηνευτικές δηλώσεις, δηλώσεις και αποφάσεις, και

– την έγκριση της απόφασης σχετικά με την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή των τροποποιήσεων του κειμένου της ΣΧΕ και των αλλαγών/τροποποιήσεων των παραρτημάτων της.

Δεδομένου ότι από τη δεκαετία του 1990 μέχρι σήμερα δεν πραγματοποιήθηκε καμία ουσιαστική επικαιροποίηση της ΣΧΕ, αυτή καθίσταται όλο και πιο παρωχημένη. Κατέστη επίσης μία από τις επενδυτικές συνθήκες που γέννησε τις περισσότερες δικαστικές διαφορές παγκοσμίως, όπου τα κράτη μέλη της ΕΕ αποτελούν τον κύριο στόχο των απαιτήσεων των επενδυτών, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι εγκατεστημένοι σε άλλες χώρες της ΕΕ. Για τους λόγους αυτούς, τον Νοέμβριο του 2018 δρομολογήθηκε διαδικασία εκσυγχρονισμού. Η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας ενέκρινε αρχικά κατάλογο θεμάτων προς συζήτηση, κυρίως όσον αφορά τις διατάξεις για την προστασία των επενδύσεων. Στη συνέχεια, η ΕΕ πρότεινε να καταργηθούν τα μέτρα προστασίας για επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα.

Μετά από 15 γύρους πολυμερών διαπραγματεύσεων που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Ιουλίου 2019 και Ιουνίου 2022, επιτεύχθηκε «κατ' αρχήν συμφωνία» για την περάτωση των διαπραγματεύσεων κατά την έκτακτη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας στις 24 Ιουνίου 2022 στις Βρυξέλλες. Κατόπιν, το αναθεωρημένο κείμενο της ΣΧΕ και των παραρτημάτων της υποβλήθηκε σε νομική αναθεώρηση. Στη συνέχεια, τα τελικά σχέδια αποφάσεων που περιέχουν τα αναθεωρημένα κείμενα κοινοποιήθηκαν στις 19 Αυγούστου 2022 σε όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων της ΕΕ, της Ευρατόμ και όλων των κρατών μελών της ΕΕ που είναι συμβαλλόμενα μέρη της ΣΧΕ.

Οι αποφάσεις που σχετίζονται με τον εκσυγχρονισμό της ΣΧΕ θα υποβληθούν σε ψηφοφορία για την οποία απαιτείται ομοφωνία. Εάν η ψηφοφορία είναι επιτυχής, οι αποφάσεις για τον εκσυγχρονισμό της ΣΧΕ θα θεωρηθούν «εγκριθείσες» από τη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας. Η έγκριση αυτή θα ενεργοποιήσει επακόλουθες διαδικασίες για την επικύρωση, την προσωρινή εφαρμογή και την ενδεχόμενη έναρξη ισχύος των διαφόρων στοιχείων της δέσμης μεταρρυθμίσεων.

Η προσωρινή εφαρμογή των τροποποιήσεων της ΣΧΕ και των άλλων στοιχείων του εκσυγχρονισμού θα διέπεται από την απόφαση σχετικά με την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή των τροποποιήσεων του κειμένου της ΣΧΕ και των

αλλαγών/τροποποιήσεων των παραρτημάτων της. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, ο εκσυγχρονισμός αναμένεται να εφαρμοστεί προσωρινά από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη αυτόματα σε καθορισμένη ημερομηνία μετά την έκδοση. Επιπλέον, κάθε συμβαλλόμενο μέρος έχει τη δυνατότητα να υποβάλει στον θεματοφύλακα (την Πορτογαλία) δήλωση στην οποία θα αναφέρει ότι δεν είναι σε θέση να αποδεχθεί την προσωρινή εφαρμογή των τροποποιήσεων της ΣΧΕ· με τον τρόπο αυτόν, δίνεται ουσιαστικά σε κάθε συμβαλλόμενο μέρος η δυνατότητα εξαίρεσης από την προσωρινή εφαρμογή. Η γραμματεία της ΣΧΕ θα δημοσιοποιεί τις εν λόγω δηλώσεις. Ακόμη και αν ένα συμβαλλόμενο μέρος υποβάλει αρχικά μια τέτοια δήλωση, μπορεί ανά πάσα στιγμή να την αποσύρει εκ νέου, έχοντας έτσι τη δυνατότητα να εφαρμόσει προσωρινά τον εκσυγχρονισμό της ΣΧΕ σε μεταγενέστερο χρόνο.

Η παρούσα πρόταση για έγκριση απόφασης της Επιτροπής από το Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου 101 της Συνθήκης Ευρατόμ αποσκοπεί στον καθορισμό της θέσης που πρέπει να ληφθεί από τα κράτη μέλη στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας, η οποία θα εκφραστεί είτε σε συνεδρίαση είτε σε γραπτή διαδικασία, ανάλογα με την περίπτωση, όσον αφορά τις αποφάσεις που περιγράφονται ανωτέρω.

Ταυτόχρονα, η Επιτροπή προτείνει την έγκριση συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρατόμ και των κρατών μελών σχετικά με την ερμηνεία της ΣΧΕ. Η εν λόγω συμφωνία θα πρέπει να περιλαμβάνει, ειδικότερα, επιβεβαίωση ότι ρήτρα όπως το άρθρο 26 της ΣΧΕ δεν μπορούσε στο παρελθόν, και δεν μπορεί τώρα ή στο μέλλον να χρησιμεύσει ως νομική βάση για διαδικασίες διαιτησίας που κινούνται από επενδυτή από ένα κράτος μέλος σχετικά με επενδύσεις σε άλλο κράτος μέλος, και ότι η ρήτρα λήξης ισχύος που προβλέπεται στο άρθρο 47 παράγραφος 3 της ΣΧΕ δεν εφαρμόζεται ούτε προοριζόταν να εφαρμόζεται σε τέτοιες διαδικασίες. Θα πρέπει επίσης να καθορίζει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών σε περίπτωση που εμπλακούν σε διαιτητική διαδικασία κατόπιν αιτήματος βάσει του άρθρου 26 της ΣΧΕ.

Κατά την πάγια ερμηνεία της ΕΕ, η ΣΧΕ δεν έχει εφαρμογή και δεν προοριζόταν να εφαρμόζεται σε διαφορές μεταξύ κράτους μέλους και επενδυτή άλλου κράτους μέλους σχετικά με επένδυση του εν λόγω επενδυτή στο πρώτο κράτος μέλος. Η εν λόγω ερμηνεία επιβεβαιώθηκε ρητά από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) στην απόφασή του στην υπόθεση Komstroy. Ωστόσο, τα διαιτητικά δικαστήρια έχουν κρίνει και εξακολουθούν να ισχυρίζονται ότι δεν δεσμεύονται από τις αποφάσεις του ΔΕΕ. Προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να εξακολουθήσουν τα δικαστήρια να κρίνουν εαυτά αρμόδια επί των διαφορών αυτών, πρέπει να επιβεβαιωθεί, ρητώς και χωρίς αμφισημία, η αυθεντική ερμηνεία της ΣΧΕ. Ο καταλληλότερος τρόπος για να γίνει αυτό είναι η σύναψη συμφωνίας στο πλαίσιο του εθιμικού διεθνούς δικαίου, όπως κωδικοποιήθηκε στη Σύμβαση της Βιέννης για το δίκαιο των συνθηκών.

Ενώ η εν λόγω συμφωνία θα κωδικοποιήσει την ερμηνεία της ΕΕ και των κρατών μελών της σε χωριστή πράξη δημόσιου διεθνούς δικαίου (κάτι που είναι δυνατό λόγω του διμερούς χαρακτήρα των υποχρεώσεων), ο εκσυγχρονισμός της ΣΧΕ θα ενσωματώσει στο ίδιο το κείμενο και μέσω ρήτρας «για λόγους σαφήνειας», την αντίληψη όλων των συμβαλλόμενων μερών ότι το άρθρο 26 της ΣΧΕ δεν εφαρμόζεται εντός της ΕΕ. Τα δύο αυτά στοιχεία θα συμβάλουν στην άρση κάθε ασάφειας και στην εξάλειψη των υφιστάμενων ή μελλοντικών κινδύνων της ενδοενωσιακής διαιτησίας στο πλαίσιο της ΣΧΕ παρέχοντας τον αναγκαίο βαθμό ασφάλειας δικαίου.

Θέση που πρέπει να ληφθεί

Η Επιτροπή προτείνει τα κράτη μέλη που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας να λάβουν τις θέσεις που περιγράφονται στα σημεία 1 έως 4 κατωτέρω

όσον αφορά θέματα που εμπίπτουν στη Συνθήκη Ευρατόμ στη συνεδρίαση της διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας ή με γραπτή διαδικασία, ανάλογα με την περίπτωση.

Όσον αφορά την έγκριση των προτεινόμενων τροποποιήσεων του κειμένου της ΣΧΕ

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του κειμένου της ΣΧΕ συνίστανται σε ουσιαστικές βελτιώσεις που θα εναρμονίσουν αποτελεσματικά τη ΣΧΕ με τα σύγχρονα πρότυπα προστασίας των επενδύσεων καθώς και με τις θέσεις της ΕΕ σε άλλα φόρουμ (π.χ. στην UNCITRAL[4]). Οι τροποποιήσεις θα εναρμονίσουν επίσης τη ΣΧΕ με την προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την προστασία των επενδύσεων στις συμφωνίες που συνήψε πρόσφατα περί ελεύθερων συναλλαγών και επενδύσεων.

Ειδικότερα, η τροποποιημένη ΣΧΕ περιλαμβάνει:

– **νέες διατάξεις για την προστασία των επενδύσεων, σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα και τις θέσεις της ΕΕ**· με τις διατάξεις αυτές επιβεβαιώνεται το δικαίωμα των συμβαλλόμενων μερών να λαμβάνουν μέτρα για την επίτευξη θεμιτών στόχων πολιτικής («**δικαίωμα ρύθμισης**»), μεταξύ άλλων όσον αφορά την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής· Θα προστατεύονται μόνον οι επενδυτές με πραγματικό οικονομικό συμφέρον, ενώ δεν θα παρέχεται προστασία σε εταιρείες-ταχυδρομικές θυρίδες[5],

– **νέες διατάξεις σχετικά με την επίλυση διαφορών**· με τις διατάξεις αυτές προστατεύονται τα συμβαλλόμενα μέρη από επιπόλαιες αξιώσεις, καθώς προβλέπεται εγγυοδοσία για τα έξοδα και εισάγεται υψηλό επίπεδο διαφάνειας στις διαδικασίες,

– **νέες διατάξεις σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη**, ιδίως όσον αφορά την κλιματική αλλαγή και τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας, και με τις οποίες παρέχεται ένας μηχανισμός που μπορεί να τεθεί σε δράση σε περίπτωση μη ευθυγράμμισης, κατά τρόπο που δεν είχε επιτευχθεί ποτέ στο παρελθόν στο πλαίσιο πολυμερούς επενδυτικής συνθήκης,

– επιπλέον, η ΕΕ εξασφάλισε διατάξεις για τους οργανισμούς περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης (όπως η ΕΕ) με τις οποίες επιβεβαιώνεται ρητά ότι **δεν είναι δυνατόν να υπαχθεί η ενδοενωσιακή επενδυτική διαιτησία στη ΣΧΕ**[6], πράγμα που συνάδει με τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ[7],

– **ουσιαστικές διευκρινίσεις σχετικά με τις διατάξεις που αφορούν τη διαμετακόμιση**, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις των ενοποιημένων αγορών ενέργειας με δικαιώματα πρόσβασης τρίτων μερών, όπως στην ΕΕ, χωρίς να δημιουργούνται νέες υποχρεώσεις για την ΕΕ[8],

---

4 Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο.

5 Οι εταιρείες-ταχυδρομικές θυρίδες είναι εταιρείες που έχουν επαγγελματική διεύθυνση σε συμβαλλόμενο μέρος της ΣΧΕ χωρίς να ασκούν πραγματική οικονομική δραστηριότητα στο εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος, καθώς επιδιώκουν μόνο να εξασφαλίσουν προστασία βάσει της ΣΧΕ.

6 Οι εν λόγω απαιτήσεις αντιπροσώπευαν τη συντριπτική πλειονότητα των απαιτήσεων κατά χωρών της ΕΕ την τελευταία δεκαετία, παρά τη θέση της Επιτροπής, η οποία επιβεβαιώθηκε από το Δικαστήριο της ΕΕ, ότι το δίκαιο της ΕΕ αποκλείει την ενδοενωσιακή επενδυτική διαιτησία.

7 Υπόθεση C-284/16, Σλοβακική Δημοκρατία κατά Achmea BV, 6 Μαρτίου 2018, και C-741/19 Δημοκρατία της Μολδαβίας κατά Komstroy LLC, 2 Σεπτεμβρίου 2021.

8 Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι νέες δεσμεύσεις που σχετίζονται με την πρόσβαση τρίτων, τους μηχανισμούς κατανομής δυναμικότητας και τα τιμολόγια αποτελούν δεσμεύσεις για «καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας», οι οποίες «ισχύουν με την επιφύλαξη» των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων της ΕΕ και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να τηρούνται μόνον εάν δεν θίγουν το νομικό πλαίσιο της ΕΕ και τις διεθνείς δεσμεύσεις της ΕΕ.

– **επικαιροποιημένο ορισμό της οικονομικής δραστηριότητας στον τομέα της ενέργειας,** ο οποίος, σε συνδυασμό με τα παραρτήματα EM/EM I, EQ/EQ I και NI (βλ. σημείο 2 κατωτέρω), παρέχει τη δυνατότητα εναρμόνισης της προστασίας των επενδύσεων στην ΕΕ με τους στόχους της ΕΕ.

Η έγκριση των τροποποιήσεων του κειμένου της ΣΧΕ δεν παράγει, κατ' αρχήν, έννομα αποτελέσματα. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, δεν ισοδυναμεί με υπογραφή αλλά με μονογράφηση του κειμένου που προέκυψε από τις διαπραγματεύσεις.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει τα κράτη μέλη να λάβουν θέση, όσον αφορά θέματα που εμπίπτουν στη Συνθήκη Ευρατόμ, στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας με την οποία δεν θα εμποδίζουν την **έγκριση** των προτεινόμενων τροποποιήσεων της ΣΧΕ.

Όσον αφορά την έγκριση των προτεινόμενων τροποποιήσεων και αλλαγών των παραρτημάτων

Το άρθρο 34 παράγραφος 3 στοιχείο m) της ΣΧΕ προβλέπει απλουστευμένη διαδικασία που εξουσιοδοτεί τη διάσκεψη να εγκρίνει τροποποιήσεις των παραρτημάτων της ΣΧΕ. Οι προτεινόμενες αλλαγές των παραρτημάτων της ΣΧΕ (CC 761) επιφέρουν ουσιαστική αλλαγή στην ισχύουσα Συνθήκη: την εξαίρεση, μέσω του **παραρτήματος NI**, **ορισμένων ενεργειακών υλών και προϊόντων και δραστηριοτήτων από το πεδίο εφαρμογής της προστασίας των επενδύσεων βάσει του μέρους III της ΣΧΕ**. Ως εκ τούτου, η ΕΕ απέκτησε το δικαίωμα να εξαιρεί επενδύσεις από προστασία στην ΕΕ ως εξής:

– εξαίρεση από την παροχή προστασίας **για όλες τις νέες επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα στην ΕΕ σε καθορισμένη ημερομηνία μετά την έγκριση**, με μεταβατική περίοδο για τους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με αέριο που είναι έτοιμοι για υδρογόνο/αέριο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και για υποδομές που εκπέμπουν λιγότερο από 380 g CO_2/kWh έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030 εξ ορισμού ή έως τις 15 Αυγούστου 2033 εάν αντικαθιστούν εγκατάσταση καύσης άνθρακα, τύρφης ή πετρελαιούχου σχιστόλιθου,

– εξαίρεση από την παροχή προστασίας για **όλες τις υφιστάμενες επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα στην ΕΕ για 10 έτη μετά την έναρξη ισχύος (ή την έναρξη προσωρινής εφαρμογής) των τροποποιήσεων της ΣΧΕ**, και το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2040,

– προστασία μόνο του **ανανεώσιμου υδρογόνου και του υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και των συνθετικών καυσίμων**,

– εξαίρεση από την παροχή προστασίας για δραστηριότητες **δέσμευσης, χρήσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα**.

Οι προτεινόμενες αλλαγές **εναρμονίζουν επίσης το πεδίο εφαρμογής της ΣΧΕ με το νέο τοπίο των τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών που απαιτούνται για τη μετάβαση στην πράσινη ενέργεια. Αυτό θα επιτευχθεί με αλλαγές στο παράρτημα EM/EMI** (προσθήκη νέων ενεργειακών υλών και προϊόντων, π.χ. υδρογόνου και παράγωγων καυσίμων, όπως αμμωνία και μεθανόλη, βιομάζα, βιοαέριο και συνθετικά καύσιμα) **και στο παράρτημα EQ/EQ I** (προσθήκη νέου ενεργειακού εξοπλισμού, π.χ. διαφόρων μονωτικών υλικών, καθώς και των μονωτικών πλακών από γυαλί με πολλαπλές επιφάνειες).

Επιπλέον, δημιουργήθηκαν νέα παραρτήματα για την εφαρμογή της **αρχής της αμοιβαιότητας**, σύμφωνα με την οποία τα συμβαλλόμενα μέρη δεν μπορούν να υποχρεωθούν να προστατεύσουν επενδύσεις από άλλα συμβαλλόμενα μέρη εάν αυτά έχουν εξαιρέσει τις εν λόγω επενδύσεις στο παράρτημα NI με τη μη εφαρμογή είτε του μηχανισμού επίλυσης διαφορών μεταξύ κρατών και επενδυτών που προβλέπεται στο άρθρο 26 της ΣΧΕ

(**νέο παράρτημα ΙΑ-ΝΙ**) είτε του συνόλου του μέρους ΙΙΙ σχετικά με την προστασία των επενδύσεων (**νέο παράρτημα ΝΡΤ**). Η πυρηνική ενέργεια, η οποία περιλαμβάνεται στο ισχύον πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας, εξακολουθεί να περιλαμβάνεται σε αυτό μετά τις τροποποιήσεις των παραρτημάτων, ιδίως του παραρτήματος ΝΙ, χωρίς καμία τροποποίηση ή αλλαγή.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει τα κράτη μέλη να λάβουν θέση στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας με την οποία δεν θα εμποδίζουν την **έγκριση** των προτεινόμενων αλλαγών και τροποποιήσεων των παραρτημάτων της ΣΧΕ.

Όσον αφορά την έγκριση των προτεινόμενων αλλαγών σε ερμηνευτικές δηλώσεις, δηλώσεις και αποφάσεις

Οι αλλαγές που εισάγονται σε ερμηνευτικές δηλώσεις, δηλώσεις και αποφάσεις αφορούν διορθώσεις παρωχημένων διατάξεων (π.χ. αντικατάσταση του όρου «Ευρωπαϊκές Κοινότητες» με τον όρο «Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας»), καθώς και πρόσθετες διευκρινίσεις για το κείμενο της ΣΧΕ (π.χ. τη διευκρίνιση ότι ο όρος «επιδότηση» περιλαμβάνει τις «κρατικές ενισχύσεις» όπως ορίζονται στο δίκαιο της ΕΕ). Η έγκριση των εν λόγω αλλαγών σε ερμηνευτικές δηλώσεις, δηλώσεις και αποφάσεις θα προσδώσει μεγαλύτερη σαφήνεια και ακρίβεια στο κείμενο της ΣΧΕ.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει τα κράτη μέλη να λάβουν θέση στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας με την οποία δεν θα εμποδίζουν την **έγκριση** των προτεινόμενων αλλαγών σε ερμηνευτικές δηλώσεις, δηλώσεις και αποφάσεις.

Όσον αφορά την έγκριση της απόφασης σχετικά με την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή των τροποποιήσεων του κειμένου της ΣΧΕ και των αλλαγών/τροποποιήσεων των παραρτημάτων της

Η διάσκεψη θα εγκρίνει απόφαση που προβλέπει τις ακόλουθες λεπτομερείς ρυθμίσεις όσον αφορά την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή των προτεινόμενων τροποποιήσεων της ΣΧΕ και των αλλαγών των παραρτημάτων της:

– **οι τροποποιήσεις του κειμένου της ΣΧΕ** θα αρχίσουν να ισχύουν σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 4 της ΣΧΕ. Αυτό σημαίνει ότι οι τροποποιήσεις θα αρχίσουν να ισχύουν μετά την επικύρωσή τους από τα τρία τέταρτα των συμβαλλόμενων μερών. Επιπλέον, η απόφαση προβλέπει ότι οι τροποποιήσεις θα εφαρμοστούν προσωρινά εξ ορισμού από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, εκτός εάν υποβάλουν δήλωση ότι δεν είναι σε θέση να το πράξουν,

– **αλλαγές στο τμήμα C του παραρτήματος ΝΙ**, το οποίο περιλαμβάνει ιδίως τους κανόνες που προβλέπουν μεταβατική περίοδο 10 ετών για τη σταδιακή κατάργηση της προστασίας των υφιστάμενων επενδύσεων σε ορυκτά καύσιμα στην ΕΕ **και αλλαγές σε άλλα παραρτήματα**: οι αλλαγές αυτές θα τεθούν σε ισχύ όταν αρχίσουν να ισχύουν οι τροποποιήσεις της ΣΧΕ (βλ. ανωτέρω). Το τμήμα C του παραρτήματος ΝΙ και οι αλλαγές σε άλλα παραρτήματα θα εφαρμόζονται προσωρινά εξ ορισμού από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, εκτός εάν αυτά προβούν σε δήλωση περί του αντιθέτου (βλ. ανωτέρω),

– **οι αλλαγές στο τμήμα Β του παραρτήματος ΝΙ**, το οποίο περιλαμβάνει ιδίως τους κανόνες που προβλέπουν την εξαίρεση των νέων επενδύσεων σε ορυκτά καύσιμα από την προστασία στην ΕΕ, θα τεθούν σε ισχύ αυτομάτως την ημερομηνία που ορίζεται από τη διάσκεψη χωρίς περαιτέρω επικύρωση,

– **οι αλλαγές σε ερμηνευτικές δηλώσεις, δηλώσεις και αποφάσεις** θα αρχίσουν να ισχύουν κατά την ημερομηνία έγκρισης στον βαθμό που αφορούν διορθώσεις

παρωχημένων παραπομπών. Οι υπόλοιπες αλλαγές θα τεθούν σε ισχύ όταν αρχίσουν να ισχύουν οι τροποποιήσεις της ΣΧΕ. Εν τω μεταξύ, θα εφαρμόζονται προσωρινά κατά τον ίδιο τρόπο όπως και οι τροποποιήσεις της ΣΧΕ.

Οι λεπτομερείς ρυθμίσεις για την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή των τροποποιήσεων της ΣΧΕ και του τμήματος C του παραρτήματος NI, καθώς και οι αλλαγές σε άλλα παραρτήματα, είναι σύμφωνες με τις διατάξεις της αρχικής ΣΧΕ όσον αφορά την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή. Επιπλέον, η ΕΕ πέτυχε την αυτόματη έναρξη ισχύος του τμήματος Β του παραρτήματος NI την ημερομηνία που ορίζεται στην απόφαση της Διάσκεψης, διασφαλίζοντας περαιτέρω την ημερομηνία έναρξης ισχύος της εξαίρεσης της ΕΕ για τις επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα όσον αφορά τις νέες επενδύσεις.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει τα κράτη μέλη να λάβουν θέση, όσον αφορά θέματα που εμπίπτουν στη Συνθήκη Ευρατόμ, στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας με την οποία δεν θα εμποδίζουν την **έγκριση** της απόφασης σχετικά με την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή των τροποποιήσεων του κειμένου της ΣΧΕ και των αλλαγών/τροποποιήσεων των παραρτημάτων της.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις για απόφαση σχετικά με την αποχώρηση της ΕΕ και της Ευρατόμ, αντίστοιχα, από τη ΣΧΕ, αναμένεται ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρατόμ, μολονότι θα είναι ακόμα συμβαλλόμενα μέρη της ΣΧΕ κατά τον χρόνο της ψηφοφορίας για τις προαναφερθείσες αποφάσεις της διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας, δεν θα είναι παρούσες ούτε θα ψηφίσουν. Ως εκ τούτου, η παρούσα πρόταση καθορίζει τη θέση που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη που είναι ακόμα συμβαλλόμενα μέρη της ΣΧΕ είτε κατά τη συνεδρίαση της διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας, εάν αποφασίσουν να συμμετάσχουν, είτε σε γραπτή διαδικασία, ανάλογα με την περίπτωση. Αυτό δεν θίγει την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών της.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Νομική βάση**

Αρχές

Η Συνθήκη Ευρατόμ δεν περιέχει διάταξη ισοδύναμη με το άρθρο 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ σχετικά με τις αποφάσεις του Συμβουλίου για τον καθορισμό των θέσεων που θα πρέπει να ληφθούν εξ ονόματος της Ένωσης σε όργανο που συνιστάται από δεδομένη συμφωνία, όταν το εν λόγω όργανο καλείται να θεσπίσει πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα. Όταν ένα όργανο που συστάθηκε με συμφωνία που έχει συναφθεί από την Ευρατόμ, όπως η ΣΧΕ, θεσπίζει πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα, εφαρμόζονται οι διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 101 της Συνθήκης Ευρατόμ.

Το άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης Ευρατόμ ορίζει ότι: «*Στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της, η Κοινότητα δύναται να αναλαμβάνει δεσμεύσεις διά της συνάψεως συμφωνιών ή συμβάσεων με τρίτο κράτος, διεθνή οργανισμό ή υπήκοο τρίτου κράτους*».

Το άρθρο 101 παράγραφος 2 της Συνθήκης Ευρατόμ ορίζει ότι: «*Η Επιτροπή διαπραγματεύεται τις συμφωνίες ή συμβάσεις αυτές σύμφωνα με τις οδηγίες του Συμβουλίου. Οι συμφωνίες ή συμβάσεις αυτές συνάπτονται από την Επιτροπή με την έγκριση του Συμβουλίου που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.*»

Εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση

Η συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας είναι διεθνής συμφωνία στην οποία η Ευρατόμ είναι ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη.

Στις 22 Νοεμβρίου 2022, η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας θα κληθεί να θεσπίσει πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα. Οι εν λόγω πράξεις θα είναι δεσμευτικές βάσει του διεθνούς δικαίου. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το άρθρο 101 παράγραφος 2 της Συνθήκης Ευρατόμ, υποβάλλονται προς έγκριση από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Οι αποφάσεις που πρόκειται να εγκριθούν από τη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας για την έγκριση των προτεινόμενων τροποποιήσεων και αλλαγών των παραρτημάτων της ΣΧΕ (CC 761), καθώς και για την έγκριση των προτεινόμενων αλλαγών σε ερμηνευτικές δηλώσεις, δηλώσεις και αποφάσεις (CC 762), συνιστούν πράξεις που παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα βάσει του διεθνούς δικαίου. Ο λόγος είναι ότι η ΣΧΕ παρέχει στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας την εξουσία να τροποποιεί τα παραρτήματα, τις ερμηνευτικές δηλώσεις, τις δηλώσεις και τις αποφάσεις της ΣΧΕ χωρίς να απαιτείται μεταγενέστερη επικύρωση από τα συμβαλλόμενα μέρη. Σύμφωνα με το άρθρο 48 της ΣΧΕ, τα παραρτήματα και οι αποφάσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της συνθήκης.

Η απόφαση που πρόκειται να εκδοθεί από τη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας για την έγκριση της απόφασης σχετικά με την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή των τροποποιήσεων του κειμένου της ΣΧΕ και των αλλαγών/τροποποιήσεων των παραρτημάτων της συνιστά πράξη που παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα βάσει του διεθνούς δικαίου, διότι υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα μέρη να εφαρμόσουν προσωρινά το τροποποιημένο κείμενο της ΣΧΕ και τις αλλαγές σε ορισμένα τμήματα των παραρτημάτων της σε συμφωνημένη ημερομηνία, εάν δεν υποβληθεί εγκαίρως αντίθετη δήλωση.

Η απόφαση που πρόκειται να εκδοθεί από τη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας για την έγκριση των προτεινόμενων τροποποιήσεων του κειμένου της ΣΧΕ συνιστά, υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, πράξη που παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα βάσει του διεθνούς δικαίου, διότι πρόκειται να εκδοθεί ταυτόχρονα με την απόφαση σχετικά με την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή τροποποιήσεων του κειμένου της ΣΧΕ (βλ. ανωτέρω), η οποία υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα μέρη να εφαρμόσουν προσωρινά τις εν λόγω τροποποιήσεις σε συμφωνημένη ημερομηνία, εάν δεν υποβληθεί εγκαίρως αντίθετη δήλωση.

Συνεπώς, η διαδικαστική νομική βάση για την προτεινόμενη απόφαση είναι το άρθρο 101 παράγραφος 2 της Συνθήκης Ευρατόμ, διότι η Συνθήκη Ευρατόμ δεν περιέχει διάταξη ισοδύναμη με το άρθρο 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ σχετικά με τις αποφάσεις για τον καθορισμό των θέσεων που θα πρέπει να ληφθούν εξ ονόματος της Ένωσης σε όργανο που συνιστάται από δεδομένη συμφωνία.

Δημοσίευση των προς έκδοση πράξεων

Δεδομένου ότι οι αποφάσεις της διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας πρόκειται να τροποποιήσουν τα παραρτήματα της ΣΧΕ, κρίνεται σκόπιμο να δημοσιευθούν στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* μετά την έγκρισή τους.

2024/0058 (NLE)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ευρατόμ στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και ιδίως το άρθρο 101 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας (στο εξής: συμφωνία) συνήφθη από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας («Ευρατόμ») με την απόφαση 98/181/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 1997, σχετικά με τη σύναψη, από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, της συνθήκης για το Χάρτη Ενέργειας και του πρωτοκόλλου του Χάρτη Ενέργειας για την ενεργειακή απόδοση και τα σχετικά περιβαλλοντικά ζητήματα (ΕΕ L 69 της 9.3.1998, σ. 1) και τέθηκε σε ισχύ στις 16 Απριλίου 1998.

(2) Δεδομένου ότι από τη δεκαετία του 1990 μέχρι σήμερα δεν πραγματοποιήθηκε καμία ουσιαστική επικαιροποίηση της συμφωνίας, αυτή καθίσταται όλο και πιο παρωχημένη.

(3) Σύμφωνα με το άρθρο 34 της συμφωνίας, η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας εγκρίνει κείμενα τροποποιήσεων της συμφωνίας καθώς και τροποποιήσεις και τεχνικές αλλαγές των παραρτημάτων της συμφωνίας.

(4) Η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας πρόκειται να λάβει απόφαση για την έγκριση των προτεινόμενων τροποποιήσεων της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και την έγκριση i) των προτεινόμενων τροποποιήσεων και αλλαγών των παραρτημάτων της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας, ii) των προτεινόμενων αλλαγών σε ερμηνευτικές δηλώσεις, δηλώσεις και αποφάσεις και iii) της απόφασης σχετικά με την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή των τροποποιήσεων της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και των αλλαγών/τροποποιήσεων των παραρτημάτων της. Αναμένεται ότι η διάσκεψη θα υποβάλει εκ νέου τις προτεινόμενες τροποποιήσεις προς έγκριση κατά τη διάρκεια του 2024, είτε σε συνεδρίαση είτε με γραπτή διαδικασία, ανάλογα με την περίπτωση.

(5) Είναι σκόπιμο να καθοριστεί η θέση που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας. Αυτό δεν θίγει την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ευρατόμ και των κρατών μελών της.

(6) Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις αποφάσεων σχετικά με την αποχώρηση της ΕΕ και της Ευρατόμ από τη συμφωνία, οι οποίες πρόκειται να εκδοθούν μαζί με την παρούσα πρόταση.

(7) Δεδομένου ότι οι τομείς που καλύπτει η συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας εμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης και της Ευρατόμ, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να παραμείνουν συμβαλλόμενα μέρη της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας μετά την αποχώρηση της Ένωσης και της Ευρατόμ, εκτός εάν τους το επιτρέψει η Ένωση και η Ευρατόμ. Ως εκ τούτου, μόλις αρχίσει να ισχύει η αποχώρηση της Ένωσης και της Ευρατόμ από τη συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας και εάν δεν λάβουν την άδεια της Ένωσης και της Ευρατόμ να παραμείνουν συμβαλλόμενα μέρη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποχωρήσουν από τη συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας εντός εύλογου χρονικού διαστήματος,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η ακόλουθη θέση που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας όσον αφορά θέματα που εμπίπτουν στη Συνθήκη Ευρατόμ εγκρίνεται από το Συμβούλιο:

α) να μην εμποδίσουν την έγκριση από τη διάσκεψη των προτεινόμενων τροποποιήσεων της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας·

β) να μην εμποδίσουν την έγκριση των προτεινόμενων τροποποιήσεων και αλλαγών των παραρτημάτων της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας·

γ) να μην εμποδίσουν την έγκριση των προτεινόμενων αλλαγών σε ερμηνευτικές δηλώσεις, δηλώσεις και αποφάσεις και

δ) να μην εμποδίσουν την έγκριση της απόφασης σχετικά με την έναρξη ισχύος και την προσωρινή εφαρμογή των τροποποιήσεων της συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και των αλλαγών/τροποποιήσεων των παραρτημάτων της.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Επιτροπή.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος